

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pire, družbeni tajnik.

"Kmetovalec" izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 21. V Ljubljani, 15. novembra 1897. Leto XIV.

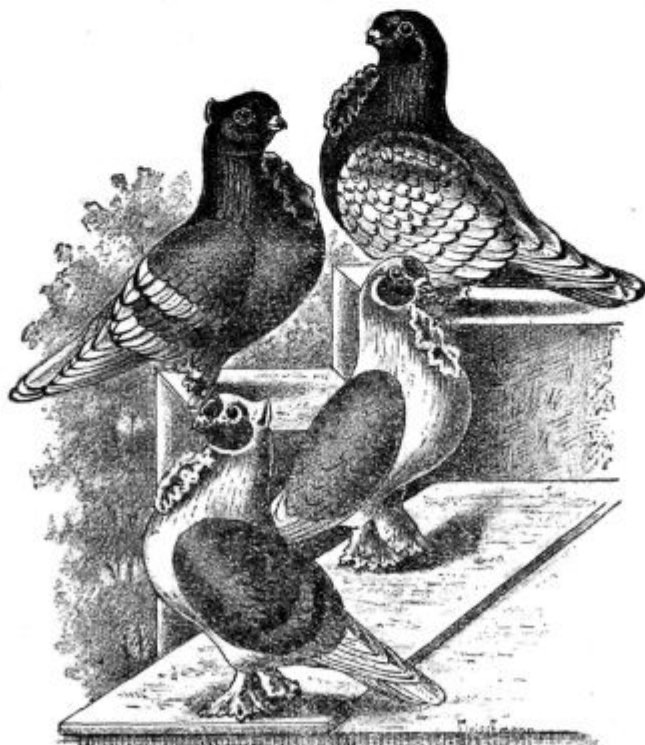
Obseg: Galebčkovci. — Kdaj in zakaj naj se pitajo čebele. — Prememba klaje. — Važnost in poraba živinske soli. — Kužne bolezni domačih živalij. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene.

Galebčkovci.

Galebčkovci so brhki golobje (pod. 47.), ki se nahajajo po vsi Evropi, po Afriki in Mali Aziji. Že od nekdaj so jih vzrejali pridno in pozorno zaradi mične, večinoma majhne postave, zaradi njih živahnosti in rodovitnosti. Galebčkovci niso spake kakor mnoga druga golobja plemena, marveč so lepe živalce, kakeršne si le misliti moremo. Značilen jim je kratek, debel kljun, potem okrogla glava, veliko, polno oko ter kodrava podvrtnica, segajoča do prsij. Pod vratom se namreč vidi kakor podolžna poteza, in ob obeh njenih straneh do prsij so kodrava, proč stoječa in navzgor obrnjena peresa. Galebčkovci so zavaljene, kratke postave (rekljati), pa ne neokretni, marveč so lahkega, mičnega kretanja, živahni, zaupni in dobri letalci. Iz skupine galebčkovcev so najzanimivejši in se najbolj priporočajo kinežki galebčkovci, plavčki in še nekateri drugi.*)

*) Laške galebčkovce (Mövhentauben) prodaja pl. Molla grajščinsko oskrbnistvo (v. Moll'sche Gutsverwaltung) Villa Lagarina na južnem Tirolskem.

Kdaj in zakaj naj se pitajo čebele.

Podoba 47.

Da se čebele pitajo, kadar so lačne, in sicer zato, da jih ohranimo in nam čez leto kaj dobička prinesejo, ve vsak tudi najnevednejši čebelar. S čim naj se lačne čebele pitajo in kako, o tem smo že večkrat pisali. Naj tu še nekaj dostavimo in omenimo tudi drugo pitanje — pitanje na dobiček.

Na dobiček se pitajo take čebele, ktere sicer niso potrebne in imajo zadosti hrane za potrebo — morda tudi več. Take čebele se pitajo zato, da nastaviijo več zalege ter prej in boljše roje dajo. Kdor torej hoče to doseči s pitanjem, naj ne začneja prezgodaj. Po pitanju čebele vselej močnejše lete; če je pa še hladno, jih tudi brez številne pogine, ker popadajo na tla in odrevne. Kadar se torej začno toplejši pomladni dnevi, takrat naj se tudi začne pitanje na dobiček — v drugi polovici aprila. Za pitanje na

dobiček naj se odločijo vselej boljši, čebelni panji; ako je panj slab, ali morda ne zelo čebelen, sta trud in med pri pitanju na dobiček zavržena. Medu se v ta namen potrebuje $1\frac{1}{2}$ kg na panj, kteremu se primesi vsega skup

liter tople vode. Pita naj se vsak tretji dan. Tudi s sladkorjem ali s sladkornim ledencem se lahko pita, le vode se mora malo več pridejati, zato ker je pri vkuhanju mnogo izhlapi.

Panji, kateri so jeseni za prezimovanje prelahki, naj se pitajo precej jeseni meseca septembra. Pita pa naj se tu obilno in vsak dan; potem naj se čebele pri miru pustijo. Kdor ne ve gotovo, ali ima panj matico ali ne, naj pita s tekočim medom. Če čebele čisto vse povžijejo, gotovo niso brez matice. Le enkrat se mi to sicer gotovo sredstvo ni hotelo sponesti; čebele so mi vselej koritce do suhega posnažile, in vender so malo letale, delo ni šlo naprej in zalege ni bilo nikjer videti. Ko sem panj pozorno preiskal, sem matico našel — nerodovitno. Potem, ko sem mu vzel nerodovito matico in sem pridejal zalege, si je panj kmalu opomogel.

Je pa tudi poleg brezmatičnosti še več drugih vzrokov, da čebele včasih ne gredo jest. Kdor je nepreviden in pita v hudem mrazu, ali predno so čebele spomladi opravile snažilni izlet, temu gotovo vsega pitanja ne bodo povžile, k večjemu le nekoliko, pa mu še panj zelo ponesnažile. Tudi včasih čebele ne gredo jest zato, ker se jim koritce ni postavilo zadosti blizu. Prav slabi, maločebelni panji tudi pri toplem spomladnem vremenu ne gredo jest, čeprav imajo matico. Tem se pomaga, če se v prazen sat nalije medu in se obesi blizu gnezda. To naj se ponavlja le nekterikrat in kmalu posuše tudi veliko koritce s pitancem. Naj povem še vzgled. Nekega leta sem prezimil dva slaba panja. Spomladi sem jih seveda pital. Eden je nekaj sprejel, drugi nič. Mislil sem torej, da je poslednji brez matice, ter sem ga združil s prvim. Se ve, da sem zopet pital, in čebele so vselej koritce posušile. Mislil sem torej, da sta se popolnoma združila. Ali motil sem se; vsak dan so čebele manj letale, in nazadnje so kar prenehale. Vzel sem združenca narazen ter najprej zadnjega bolj natanko pregledal, in našel sem lepo mlado matico; tudi medu je zdaj precej imel in je nadalje pridno delal. Prvi, poprej boljši, je zdaj lakote pojema; komaj sem ga še rešil s pitanjem. Jaz si tega nisem mogel drugače razjasniti, kakor da se je prvi (ker sta imela oba matice) zbal drugega in ni šel jest, drugi pa se je zbal prvega in ni letal, česar prvi zaradi glada ni mogel. Se ve, da se kaj takega more primeriti le spomladi; da bi jih bil združil poletnji čas z maticama, bi se bilo drugače zgodilo.

Pitati je treba tudi umetne ali prisiljene roje; ravno tako tudi, kadar naj si čebele iz zalege izrede novo matico.

Naj še opomnimo, da se ne sme pitati prevroče, ampak mlačno, nikoli kadar sije solnce ali čebele letajo, ampak vselej zvečer. Zjutraj naj se koritca — naj so polna ali prazna — vselej vzamejo iz panja. Vse, kar se razlije, se mora naglo posnažiti. Vsak tak pogrešek lahko privabi in privadi ropnice, odvaditi jih in ropanje zatreti je pa težavno in malokdaj brez škode.

Prememba klaje.

Na katero krmivo se živina navadi, tisto ji najbolj tekne in hasni, samo da ji je prikladno. Vsaka hitra in prenegla prememba od ene klaje na drugo različno ji škoduje; premenjena klaja moti prebavljanje in vpliva sploh škodljivo na vso hranitbo.

Živina, krmljena z novo, nenavajeno klajo, izgubi vedno nekoliko mesa; ako pa je premenjena krma zelo

različna od poprejšnje, tedaj zboli, da ne prebavlja, sčasoma pa se izcimijo mnogovrstne druge bolezni v prebavilih. Telo se more navaditi le polagoma na novo pičo, kar traja več dni. Hitra in prenegla prememba je iz dveh vzrokov škodljiva in nevarna; živina namreč pri nenavajeni klaji hujša in hira, večkrat pa tudi zboli.

Nikar pa ne mislite, da bi morala biti nova krma močno različna od prejšnje; vsaka še tako majhna prememba pomanjša vse dohodke. Neki premožen posestnik na Spodnjem Avstrijskem mi je pripovedoval v tem oziru jako poučno in mično dogodbico: „Dalje časa sem krmil“, je pričel mož, „dva mlada vola z mešanico sena in dobre slame, s pivnimi tropinami in z repo. Vola sta se prav dobro redila. Naenkrat zamenim ječmenovo slamo s pšenično in repo s krompirjem, druga klaja pa je ostala ista, kakor poprej. Ko sem klajo premenil, tehtal sem oba vola. Peti dan sem ju zopet prignal na tehtnico, pa glej čudo, tehtala sta manj kakor prvi dan; še le čez 14 dni sta vnovič toliko potegnili, kakor pri premembi krme. Štirinajst dni sem torej zastonj krmil in zapravljaj pičo“.

Nevarnostim in škodljivostim, ktere izvirajo iz hitre premembe v klaji, se izognete na naslednji način: Vsak prehod od ene krme na drugo (različno) izvršite prav polagoma; zato potrebujete vsaj 2—3 tedne. Zlasti je to takrat potrebno, kadar zamenite lahko- s težkoprebavno, ali kadar preidete od slabe klaje na tečnejšo. Jako pozorni morate biti jeseni in spomladi, ko se vrši menjava med svežim in suhim krmivom. Na pomlad morate živali prav počasi in polagoma privaditi sveži travi. Počnite prav po malem mešati travo med seno in slamo; sčasoma pa dajajte vedno in vedno več svežega krmiva. Nekteri ravna jo tudi tako, da nakrmijo živino v hlevu s suho klajo in potem jo izženejo za kake pol ure na pašnik; paša se dan za dnevom podaljšuje, dokler se živina popolnoma ne navadi na pašnik. To ravnanje je tudi pravilno. Jeseni zopet prav polagoma preidite od svežega na suho. Med svežo travo začnite primešavati nekatere suhe krme; to primeševanje se vedno povečuje, in sveža trava izginja enakomerno. Kdor ima živino na pašnikih, tisti naj da v hlevu nekoliko suhega, zatem pa naj jo še le izžene na pašo; dan za dnevom naj poklada več suhe krme, in dan na dan naj se živina manj časa pase, in slednjič naj se s pašo celo preštane. Tega pravila se lahko drži vsak gospodar, a le težko bi ozdravljaj bolezni, ktere bi nastale iz malomarnosti. — Ako hočete krmo premeniti, ravnejte tako le: Najprvo nakrmite živino do sitega s staro, navadno klajo; ko se je popolnoma nažrla, dajte ji nekoliko nove, do zdaj nenavadne krme. Zatem pa pritrgujte vsak dan nekoliko starega krmiva, a novo primeroma povečujte, dokler se vsa prememba ne izvrši v 2 do 3 tednih. Pri kravah bodite posebno oprezni, kajti pri njih se pomanjša mleko pri vsaki hitri premembi v klaji. Sesajoča teleta privadite prav počasi suhi krmi, in mleko le polagoma pomanjšujte, potem se vam ni treba bati, da bi shušala ali zbolela. Pri nagli odstavi izgubi tele na mesu, a najhujše je to, da tudi večkrat zboli. Posebno rada se prikaže v takih slučajih nevarna driska. Mnogo gospodarjev pa ve in zna gotovo iz svoje izkušnje, da je telečja driska zares nevarna bolezen. Nespametnej je torej oni, kateri ji ne zabranjuje pota v hlev, kjer je količkej mogoče.

Nobeno živinčje ne živi od enega samega krmiva. Samo ena vrsta klaje bi ne zadoščala, ker je mogoče, da bi želodca ne napolnila, ali pa da bi premalo redila. Na pašnikih žre živina različne rastline; izbira si tiste,

katere ji najbolj ugajajo. Nikoli ne je rada zaporedoma iste klaje. Mešanje različnega krmiva živini prav dobro de; na katero mešanico pa se je enkrat navadila, pri tisti naj ostane, kakor smo gori slišali. Vender poznamo vrsto živalij, katerim prememba piče dobro ugaja; pitalno živino imam v mislih. A prememba klaje pri pitalnih živalih ni slična oni menjavi, o kateri smo gori govorili. Tistemu živinčetu, katero redimo za mesarja, dajemo zdaj te, zdaj druge krme, a popolnoma je nikoli ne premenimo. Tako na pr. nakrmimo pitalno živinčeto zjutraj s senom in pivnimi tropinami, kasneje s poparjeno klajo, popoldne pa mu damo rezanice in žita; vender se povrnemo drugi dan k stari piči ter jo krmimo v navedenem redu. V tem zmislu razumemo menjavo krme za pitalno živino. Kaj pa s tem namerjamo? S takim preminjanjem klaje skušamo živino prisiliti, da mnogo žre in da se torej hitreje redi. Premenjena krma oživi tek in slast; enake krme bi živinčeto samo toliko pojedlo, da bi se popolnoma nasitilo. Ako pa z navadno klajo nasičeni živali h koncu daš še nekoliko boljšega primečka, použije tudi tega. Delaven človek se najej zelja in žgancev ter pravi, da mu je dosti; ako pa postaviš predenj še dobre govedine, ne hotel bi za veliko postaviti, da bi je ne jedel.

Važnost in poraba živinske soli.

Spisal prof. dr. E. Meissl, ravnatelj c. kr. kmetijskega kemijskega poskušališča na Dunaju.

Sol je živilo, pa tudi začimba. Za zgradbo in v ohranitev živalskega telesa je neobhodno potrebna, zakaj brez soli se ne more tvoriti in ne delovati skoro noben organ. Posebno ugodno vpliva na prebavila, ker pomnoži izločevanje prebavljajočih sokov, povzroči boljše in čvrstejše prebavo in poveča vžitnost. Sol tudi pospešuje obtok krvi, menjavanje las in dlake ter vzbuja spolni nagon.

Kakor druge začimbe tudi sol ne oživilja samo snedenosti, temveč manjša tudi slabilni učinek jako vodenih in na rudninskih tvarinah revnih živil ter naposled zboljša ali zakrije slab okus klaje, ki živalim manj ugaja. Toda sol nima moči, kakor nekteri mislijo, da bi izprieno, od gliv napadeno, plesnivo ali zaduhlo krmo napravila neškodljivo in nesumno, zakaj to, če sploh mogoče, se more zgoditi le s tem, da se zadosti opari, temveč v tem slučaju zakrije tudi le slab okus, ne da bi krmi odvzela škodljiva svojstva.

Potreba soli je različna ne le za posamezne živali, temveč je zavisna posebno tudi od kakovosti klaje. Razmerno največ soli potrebujejo ovce in koze, manj goveda in svinje, najmanj konji in osli. Ako se konjem polaga samo oves, seno in rezanica, shajajo tudi brez posebne primesi soli. Mesojedci dobijo že s svojo hrano dovolj soli, tako da jim je ni treba posebej polagati. Hrana rastlinojedcev pa ima le v izjemnih slučajih toliko soli v sebi, da zadošča živalski potrebi, in sicer navadno samo tedaj, ako živali dobivajo dovolj surove klaje, ki je zrastle blizu morsklega obrežja ali na drugem solnatem zemljišču. V vseh drugih slučajih je pokladanje soli za zdravje živali le koristno; pri živalih pa, ki težko delajo, se to sploh opustiti ne sme.

Čim bolj se krmljenje živine razločuje od naravnih razmer, tem bolj potrebno je pokladanje soli, torej posebno, ako se živina samo v hlevu krmi ali če se ji polaga publa klaja ali obrtniški odpadki iz pivovaren, žgarnjarnic, sladkornic, skrobarnic i. dr. Ako je hrana večinoma sestavljena iz kalijeve, pa malo solnate klaje, kakor repe, krompirja, zrnja in njegovih odpadkov, oljčnih

tropin, od dežja sprane, slabe ali močno zlesenele surove krme, tedaj potrebujejo živali razmerno več kuhinjske soli kakor ob krmljenju s solnatim živežem (mlekarskimi in sirotkarskimi odpadki, melaso), ali dobrim senom in deteljo, ali na primerni paši. Tudi sicer dobro planinsko seno ima po navadi le malo kuhinjske soli v sebi.

Koliko soli naj se poklada živalim, je seveda zavisno od ravno omenjenih okolščin; povprečno pa zadoščaj te le množine živinske soli na dan za eno živinčeto: za bike in težke pitalne vole 40—60 g, za vprežne vole 30—40 g, za molzne krave 20—30 g, za mlada goveda 10—20 g, za ovce 2—6 g, za svinje 3—10 g, za konje in osle 10—20 g.

Da sežemo po večjih ali manjših napovedanih množinah, ali da jih celo prekoračimo navzgor ali navzdol, je zavisno razven od kakovosti živeža tudi od živalskega života; v tem zadnjem oziru lahko služi za merilo, da v obče za vsakih 100 kg žive teže zadošča množina 4 do 6 g soli na dan, in da mlade in molzne živali potrebujejo razmerno več soli. Ako se pokladajo večje množine soli, kakor približno 10 g na 100 kg žive teže, tedaj se prebavljanje in izkoriščanje živeža bolj ovira kakor pospešuje, in izločevanje mleka pojemlje. Po trajnem preobilnem pokladanju soli nastane kronično zastrupljenje, ki se pojavlja v mršavosti živali, izvrgavanju, shušanju, slabosti v zadnjem koncu života, v uščivanju, driski, v nagonu k bližanju, kakor tudi vnetici želodca in črev, in naposled more povzročiti tudi smrt. Za zdravilo se konjem in govedom sicer sme 100—150 g, ovcam in svinjam 20—30 g kuhinjske soli na enkrat podati, ali pri tem je treba previden biti, ker vsled použitka zelo velike množine soli lahko nastopi krč in smrt. Učinek soli se v vseh slučajih še pomnoži, ako živali nimajo priložnosti, da bi takoj po uživanju soli pile.

Najpriprostejši način pokladanja soli je enakomerno potrošanje klaje s soljo ali dobro pomešanje soli z rezanico, otrobi i. dr., ali raztapljanje v napoju. V vseh okolščinah se priporoča, vsaki živali posebej odmeriti namenjeno ji množino soli, da vsled neenake razdelitve ne dobi ena žival preveč, druga nič. Najbolje je, če se sol poklada vsak dan, ako pa razmere tega ne dopuščajo, se pa primerna množina soli živalim položi samo dvakoli trikrat na teden. Ako je sol, ki naj se živalim poklada, gručasta, naj se poprej zdrobi in preseje, da živali ne pogoltnejo večjih solnih kosov, ki se v želodcu le počasi raztopijo ter povzročijo trajno škodljivo draženje želodečne sluznice. Pri ovcah je treba tudi na to gledati, da sol ne pride z runom (kožo) v dotiko, ker se ovce sicer ližejo in si pridobijo tako grdo razvado, da „volno žrejo“.

V mnogih slučajih je bolje, namesto zrnato sol pomešati s klajo in jo pokladati živini, da se ji pokladajo solne gruče (kamena sol ali umetni solni kameni) za lizanje, zakaj na ta način živali lahko povžijejo soli po svoji potrebi in se navadno tudi manj soli porabi, ker se nič ne poizgubi in ne potrat.

Ti solni kameni za lizanje pa morajo na vsak način biti tako gosti in trdno spojeni, da se ne krhajo in živalim ne dajo priložnosti, pogoltniti večje solne kose, kateri, kakor že omenjeno, na želodec škodljivo vplivajo.

Za avstrijske razmere pride v prvi vrsti v poštev denaturirana živinska sol po znižani ceni. O tej so pa raztrošena tako napačna mnenja in je o nji toliko neutemeljenih predsodkov, da gotovo ni odveč, ako si nje sestavo in svojstva nekoliko natančneje ogledamo.

Denaturirana živinska sol se nareja s pomešanjem navadne drobnozrnate soli s čisto majhnimi množinami pelinovega prahu (0,25 %) in rdečega železnega okisa (0,5 %). Ta dodatka živini prav nič ne škodujeta. Nasprotno, pelin prebavljanje še pospešuje in je radi tega sestojni del „živinskega praška“, katerega prodajajo pod različnimi imeni. Železni okis je popolnoma neškodljiva, neraztopna tvarina, katere se najmočnejše kisline komaj primejo, in katera neizpremenjena zopet zapusti živalsko telo, ne da bi bila v njem kaj dobrega ali slabega učila, prav kakor male množine peska ali prsti, ki se vselej nahajajo med klajo. Vrh tega je železnega okisa v denaturirani soli tako malo, da ne povzroči na prebavila nikakega mehničnega draženja in jih tudi nikakor ne more nadlegovati. Ko bi se eni goveji živali železni okis, ki je v živinski soli za celo leto, dal naenkrat, bi živinče ne vzprejelo več železnega okisa, kakor povzije v enem dnevu peska z 10 kg dobrega sena, katerega se drži le $\frac{1}{2}$ % peska. Da so tako majhne množine čisto neškodljive, je prav tako znano, kakor tudi to, da je redko kako seno, ki bi ne imelo nad $\frac{1}{2}$ % peska v sebi. Tudi v drugi klaji je navadno nad $\frac{1}{2}$ % peska. Ker železni okis ne vpliva drugače kakor droben pesek, in ena krava na dan z živinsko soljo povzije k večjemu $\frac{1}{4}$ g železnega okisa (torej toliko, kolikor tehtata 5—6 pšeničnih zrn), je pač povsem jasno, da ta tvarina nima nikakega vpliva na kravo.

V solinah se sicer drobnozrnata sol skrbno pomeša z denaturirajočimi sredstvi, pod vplivom mokrote pa se pri ležanju tvorijo čvrstejše gručice, in vsled stresanja ob prevažanju se more denaturirana sol deloma tako pretresti, da denaturirajoča sredstva v soli niso čisto enakomerno razdeljena. Zato se priporoča, denaturirano sol, predno se rabi, še enkrat dobro premešati, ali tudi presejati, da moremo živini pokladati sol vedno iste sestave.

Predsedek proti določenim vrstam denaturirane živinske soli se včasih pojavlja v vprašanju, ali ima morska sol v sebi jod in ali ni morska sol za narejanje denaturirane živinske soli nevarna? Odgovor na to se glasi: Ne! Morska sol sploh nima joda v sebi, pa tudi v morski vodi so tako neznatne množine joda, da se z navadnimi mehničnimi sredstvi še dokazati ne da, temveč je treba posebnih priprav in natančnih načinov preiskavanja, da se spozna njegova pričujočnost.

Morska voda ima dosti manj joda v sebi kakor mnoge slanice in, kakor iz teh ne pride nič joda v varjeno sol, prav tako tudi iz prve ne preide nič joda v morsko sol, temveč v obeh slučajih ostanejo majhne množine joda v lugu.

Pomisliki proti denaturirani živinski soli torej nimajo podloge; samo gledé relativno previsoke cene se še more ugovarjati. Želeti in upati bi bilo, da bi se tudi temu ugovoru prav v kratkem odtegnila podloga.

Od denaturirane živinske soli, ktera se po nje rdečkasti barvi lahko spozna, se pa mora razločevati črno-barvna gnojilna sol. Le-ta je denaturirana z jeklimi, kislastimi tvarinami, ki so njim koristne, živalim pa škodljive. Ta črna gnojilna sol, ki je celo kaj drugega kakor poprej pod istim imenom oddajani odpadki solin, je namenjena samo za gnojenje, povsem nepripravna pa je za pokladanje živalim, ker jim je naravnost škodljiva.

Kužne bolezni domačih živalij.

(Dalje.)

Starost, spol in pasma nima na plučno kugo nobene vpliva. Ako jo je govedo prebolelo enkrat, ne loti

se ga navadno nikdar več. V hlevu, kjer stoji mnogo živalij, oboli jih najprej le nekoliko, čez več tednov druge, in tako naprej v velno večjem številu. Oltod pride, da se zavleče bolezen na več mesecev in da se more onli, kjer se živina pogostem manja, celo do dobrega udomačiti.

Ako začne žival počasneje žreti, redkeje prežvekovati, ako jo večkrat žeja, če se lože utruji in če jo začasno mrazi, ne moremo še misliti, da se je jela razvijati nevarna bolezen. Drugače pa moramo soditi, ako se oglašja kratek, suh, pretrgan in boleč kašelj, ki prizadeva govedu mnogo truda. Od kraja je redek in muči žival navadno zjutraj, ko si ji ponudil vodo, kadar je treba vstati z ležišča in kadar se sploh giblje. Sčasoma pokašljeje pogosto, stegne vrat in glavo, hrbet pa usloči navzgor. Polagoma postaja dihanje hitreje in se kaže v lákotnicah in s tem, da žival odpira nosnice, kolikor more; kašelj se tudi večkrat ponavlja, jesti ji ne diši, mleka je zmirom manj, prežvekovanje nepravilno, žeja pa velika. Iz nosa teče slizast, včasih celo krvavoprogast smrkelj, iz oči pa obilne solze. Dlaka izgubi svoj naravni lesk in se postavlja pokoncu. Žile utripljejo hitreje, na rogovih in na nogah pa se večkrat menja toplina; včasih so vroči, včasih mrzli; tako tudi ušesa. Smrček postane suh. Zlajci nehajo živali žreti in prežvekovati, mleko se jim poizgubi popolnoma, pijejo prenehoma, ker jih moti kašelj. Vse to povzroča, da gre meso hitro z njih in da zelo oslabé.

Od te dobe stojijo goveda z razmaknjenimi sprednjima nogama in se ali kar nič ne vležejo, ali pa samo za kratek čas, in sicer na ogrodnico. Prej omenjena znamenja se povišajo in s tem je bolezen dospela do vrhunca. Ako se konča s smrtjo, tedaj je dihanje zmirom težavnejše, kašelj silnejši, sapa pa včasih smrdljiva. Smrkelj se ognoji; žile utripljejo sicer hitreje, toda slabo, srce pa bije močno. Ker se živali težko držijo na nogah, zato večidel ležijo s stegnjenim vratom in z odprtim, slinavim gobcem. Bolečine jih tako mučijo, da škripljejo z zobmi, dokler ne poginejo. Včasih pa je bolezen precej kratka, zakaj žival, pogine, kakor hitro se je izcimila huda vročina.

Pri mladih, dobro rejenih in krepkih govedih se razvija bolezen navadno hitreje in silneje, kakor pri starih in slabotnih. Na obolelo živino vplivajo neugodno tudi prenapolnjeni, vroči in soparni hlevi in taki, ki se ne dajo dobro prevetrovati. Živina trpi več v takih krajih, kamor se je kuga ravno zanesla, kakor pa ondi, kjer je bolezen že udomačena.

Malokdaj se plučna kuga popolnoma ozdravi; navadno dihalo na videz zdrava goveda nekako težko, kašelj se večkrat ponavlja, in tudi opitati jih skoro ni mogoče. Še čez več mesecev lahko okužijo druge živali, kar jasno priča, da bolezen v njih ni popolnoma zatrita. Od 100 obolelih jih pogine navadno 30—80.

Ako se vcepi strup obolelega goveda drugemu, ostane to večidel zdravo. Vender tega ne zahteva postava, ampak dano je vsakemu posestniku na prosto voljo, ker mora škodo sam trpeti, ako mu pogine tako živinče.

Poklicati je treba živinozdravnika, ki potrebno ukrene in bolezen naznani gosposki.

Pereč ogenj,

rdečica ali prašičja kuga je gospodarjem dobro znana navarna bolezen, ki ugonobi po naših krajih skoro vsako leto lepo število svinj. Bolezen je ali lahka, ali pa težka in nevarna. Prve ni lahko spoznati, ker navadno ni zunanjih znamenj. Včasih se pač nahajajo na koži tu pa tam rdeče lise, žleze v dimljah so nekoliko otekale, in živali tudi pokašljejejo. Ako tako žival ubijemo, najdemo marsikako izpremembo v hranilnih, v dihalih itd. Druga se začenja z vročico; živali postanejo slabotne in kla-

verne, ne ljubi se jim žreti, in tudi žeja jih preveč ne muči. Včasih se penijo, davijo in bljujejo ter se zavlečejo v steljo. Toplina, zlasti na ušesih in nogah je nestanovitna, v danki pa precej višja. Živali dihaajo naglo, toda težavno, in včasih jih nadleguje tudi hripav kašelj. To napreduje polagoma, naposled nehaajo žreti, zadnji del života postane občutljiv in navadno se pridruži še driska. Čim silnejša je ta, tem bolj medljivo živali. Sluznica, ki jo vidimo od zunaj, postane temnordeča, in tudi zunanja koža pordeči, posebno po trebuhu v dimljah, na notranji strani nog, za glavo, po rilcu in ušesih.

Ako je bila bolezen lahka, ozdravi žival navadno. To se posebno takrat zgodi, ako telesna toplota ni bila previsoka in ako so se na koži pokazale samo razločno obrobene rdeče lise. Težke bolezni pa žival navadno ne prebije, temveč pogine prej ali slej.

Pereč ogenj je nalezljiva bolezen, ktera prehaja od svinje na svinjo; zato je treba, da takoj ločimo obolelo žival od zdravih in razkužimo hlev. Meso od take živali, ki je bila zaklana v začetku bolezni, moremo jesti doma, ako je mesovni oglednik temu pritrdil, prodajati pa ga ne smemo. Mchovino in one dele poklanih svinj, ki niso za rabo, moraš globoko zakopati.

Da preprečiš kolikor mogoče to bolezen, skrbi, da dobivajo svinje tako pičo in pijačo, v kateri se ne nahajajo razne glivice; glej nadalje, da so svinjaki čisti in snažni in posoda dobro omita. Pa ne samo posoda, v kateri donášaš živalim pičo, temveč tudi korito v svinjaku bodi vedni kolikor najbolj mogoče snažno. Čudno je to, da večina naših gospodarjev misli, da svinji zadošča vsak še tako smrdljiv in temen kotiček. Dokaz temu so naši navadni svinjaki, ki so najmanj primerni za uspešno svinjerejo. Tu bo treba marsikaj popraviti, ako hočemo od te gospodarske stroke imeti kaj dobička.

Ako se je pokazal v kakem kraju pereč ogenj, storiš dobro, če zdrave svinje vsak dan z mrzlo vodo omiješ, ali, kjer mogoče, v njej koplješ. Piti jim je dobro dajati kake kiselinate pijače ali vode, kateri smo dodali nekoliko karbolne kisline. Ako žival oboli, pošlji nemudoma po živinozdravnika.

Ta bolezen človeku ni nevarna, pač pa jo more prenesti iz kraja v kraj. Posebno živinski kupci, mesarji itd. jo lahko zatrosijo, kamor pridejo, ako so bili prej v dotiki z bolno živino. Gledé na vse to svetujem našim gospodarjem to le: Ako imate svinje naprodaj, ne puščajte nikoli tujega človeka v svinjak, temveč pokažite mu jih na kakem drugem prostoru in jih ne zapirajte potem takoj k drugem živalim, temveč jih imejte nekaj dnij kje drugje, da se prepričate o njihovem zdravju. Ako vam jih je pa nekoliko obolelo in ste ločili zdrave od bolnih, naj ne krmi obojih ena dekla, zakaj na ta način vam lahko vse okuži.

Končno bodi omenjeno še poročilo posestnika Blank-Warlin-a v Novem Braniboru, ki je trdil, da je slučajno našel prav zanesljiv pomoček proti tej bolezni. To so pare karbolne kisline. Blank-Warlin je zaprl vrata in okna ter več dnij zaporedoma vlival v hlevu karbolovo kislino na razbeljeno železo. Para, ki se je delala ob tem, je napolnila svinjak, a ni nadlegovala svinj, temveč zabranila je, da se ni razširjala bolezen celó tedaj, ko je poprej že nekaj živalij poginilo za njo. Z ozirom na slabe in nepravilne svinjake naših kmetovalcev bi se to komaj dalo priporočati. Kdor pa ima dobre, naj poskusi.

Pereč ogenj navadno najbolj razsaja o poletnem času.

Steklina.

Bakterije so nadalje vzrok oni strašni bolezni, ki ti pogubi zvestega tovariša, spremljevalca na lovu in

drugih potih ter domačega varuha. Bolezen, ki se ga včasih prime, je posebno zaradi tega nevarna, ker pes grize vsled hudih bolečin razne živali in dostikrat tudi ljudi, ki zbolijo isto tako za steklino. Ako je prišel strup v kri, ni več mogoče pomagati. Mnogi so si belili glave, kako bi se bilo mogoče rešiti tega zla, in še dandanes se more pomagati le tistim, ki lahko kar nemudoma odpotujejo v kak Pasterjev zavod.*) Pasterjeva iznajdba se bo gotovo razširila po vesoljnem svetu, in človeštvo bo lože mirno dihalo. Veseli moramo biti tega uspeha in upajmo, da se najde tudi za druge nalezljive bolezni pravo zdravilo. Ker pa dostikrat čujemo in čitamo o steklem psu, zdi se nam potrebno, da izpregovorimo o tej bolezni nekoliko besed.

V onih deželah, kjer psov nimajo priklenjenih, se pasja steklina prav redkokdaj izčimi. Odi lahko zadoščaj splošnemu nagonu in si poiščejo zdrave pitne vode. Sploh jim prostost jako ugaja. Neresnično pa je, da vplivata na to bolezen posebno vročina in mraz. Pes lahko steče v vsakem letnem času. Tudi ni res, da oboli več psov kakor psic. Ta pomota je nastala zovoljo tega, ker imajo ljudje, zlasti po mestih, rajši pse.

Da se ogneš nevarnosti, opazuj večkrat svojega psa. Dokler ima moker in hladen nos, ni se ti bati hudega. Ako tega pri njem ni opaziti in ako mu tudi jed ne diši, tedaj je gotovo bolan. Pelji ga h kakemu živinozdravniku, da se iznebiš morda nepotrebnih skrbi. Komur pa to ni mogoče, zapre naj psa, in ko je stradal 1—2 dni, naj jedi primeša žlico lanenega olja. Ko si storil to dvakrat ali trikrat, potrosi mu včasih stolčenega žvepla na košček kruha.

Če se pes brani jedi in če tudi druga znamenja govorijo za steklino, naznani to županu, zakaj inace ti preti kazen.

Kako se neki spozna stekel pes? On ti postane klavern in nekako zaspan, hodi sicer okoli jedi, a ne jé, tudi ne pije mnogo, toda večkrat. Ugaja mu tudi toplo ležišče, pa nikdar ne leži dolgo. Iz gobca mu tečejo sline, iz nosa smrkelj, in spodnja čeljust mu visi navzdol. Jezik mu moli vsaj nekoliko iz gobca, rad liže hladne reči in hlata na desno in levo. Oči mu postanejo kalne in se izprevrežejo na rdečkasto. Glas se mu izpremeni, da nekako hripavo laja. Napačna pa je misel, da se boji vode. Ker ga stiska v grlu, ne more je piti kakor po navadi, toda liže jo vender. Videli so ga celo plavati prek vode, in ko je bil na nasprotnem bregu, vedel se je kakor sploh stekli psi.

Nekteri stekli psi redkokdaj lajajo, tudi ne grizejo in se držijo kakor zdravi svojega navadnega doma. Moči jim pešajo, obnemogli se zgrudijo na tla in poginejo prej ali slej. Več kakor 10 dnij sploh ta bolezen ne traja. Ako se je razvila na ta način, govorimo o tih steklini.

Navadno pa pes nima nikjer miru, nikjer obstanka. Večidel se potepa okoli in popada, kar mu je ravno blizu. Sploh pa ne smemo misliti, da stekel pes divja brez prenehanja in da grize le to, kar mu slučajno pride pod zob. Tak pes teče kakor zdrav in grize posebno tedaj, kedar ga primejo bolečine. Ko mu pa te odležejo, se zopet umiri. To je besna steklina. Za najhujših napadov teka okoli in se obrne na stran, kjer ravno zagleda kako žival. Med vsemi živalimi popada najrajši mačke, potem pse in druge živali; da tudi človeka ugrizne, to je sploh znano. Nazadnje ga umorijo bolečine, če ga ni prej potolkel človek.

Ako stekel pes popade kako žival ali človeka tako, da se mu zadere zob v meso, pcedi se nekoliko strupa

*) Pasterjev zavod imajo tudi na Dunaju in v Budapešti.

v rano, in žival ali človek more isto tako zboleti, ako ni prav nagle pomoči. Dogodilo se je pa že večkrat, da od steklega psa oklan človek ni zbolel, in da ni čutil sploh nobenih zlih nasledkov. To pa je posebno tedaj lahko mogoče, ako je bil psu zob sploh suh, ali pa ako ga je obrisal ob obleko, da ni prišlo nič strupene sline v rano. Slednjič je mogoče tudi še to, da je sicer prišlo nekoliko strupa v rano, ali kri ga je odpravila.

Kaj je storiti, ako je popadel stekel pes človeka ali kako žival? Omenili smo sicer, da v Pasterjevih zavodih znajo zdraviti to bolezen, ali na Dunaj je daleč, in vsako tudi ne more tjakaj. Ob taki priliki ne smemo držati rok križem, temveč čim prej ukreniti to le: Rano moramo izprati z octom (jesihom) ali s slano vodo; razširjeno rano je najbolje izžgati z razbeljenim železom, s peklen skim kamenom ali s hudičevim oljem. Nespametno bi bilo to počenjati tedaj, ko je strup že našel pot v kri. Zgoditi se mora torej hitro. Da je treba nemudoma poslati po zdravnika, razumeva se samo po sebi. Ako imaš opraviti pri živini, ki je zbolela valed tega strupa, pazi najbolj na to, da se ne raniš ob njenih zobeh.

(Dalje prihodnjič.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 173. Kaj je vzrok, da sadni mošt ne ostane sladek, kakoravno odberem le najboljše sadje? (M. G. v K.)

Odgovor: Da mošt ne ostane sladek, je prav naravno in se je le čuditi Vašemu vprašanju. Sladkor pokipi in se izpremeni v alkohol, kar se pri vinu sploh namerava.

Vprašanje 174. Kako se odpravijo raz mladike sadnega drevja mravlje in pereč ogenj? (M. G. v K.)

Odgovor: Ako je po mladikah veliko mravelj, je to le znamenje, da so na drevesu listne uši, ktere naredo zavito listje in kvarijo mladike, kar se pa napačno pripisuje mravljam. Zatirajte listne uši, kakor smo uže ponavljaje pisali v tem listu, in mravlje izginejo same od sebe, ker te zalezujejo listne uši zaradi sladkega soka, katerega uši izceejajo — Ker ne vemo kaj imenujete pereč ogenj na drevju, zato Vam glede tega ne moremo dati nobenega sveta.

Vprašanje 175. Ali umetni gnoj prija tudi zelju, in sicer kateri, kdaj in koliko naj se ga rabi? (F. Z. v V.)

Odgovor: To je gotovo, da umetni gnoj zelo prija zelju, saj ga pri nas z najboljšim uspehom rabijo. Nekaj pridelovalcev zelja uže več let kupuje v tukajšnji tvornici kostno moko, ki je fosforovo gnojilo. Da zelje potrebuje mnogo fosforove kisline, je sploh znano in kmetovalci to tudi uvažujejo, čeprav neveče. Oni imajo namreč izkušnje, da zelju posebno dobro dé stranišni gnoj; no, ta se pa ravno odlikuje s primeroma prec-jšnjo vsebino fosforove kisline. Še več kakor fosforove kisline pa potrebuje zelje kalija, in sicer dvakrat do trikrat toliko. Te dni nam je pravil posestnik, ki je potrosil svoj zelnik samo s kajnitom, da je imel izredno lepe uspehe, kar ravno potrjuje, da zelje potrebuje veliko kalija, ta pa se ravno nahaja v obilni meri v kajnitu. Samo kalij in fosforova kislina pa zelju ne zadoščata; eno potrebuje tudi veliko dušika, katerega je pa zopet mnogo v dobrem hlevskem gnoju. Če torej pri zelju hočemo imeti dober uspeh, mu moramo gnojiti z zadostno množico dušika, fosforove kisline in kalija. Dušika je dovolj v hlevskem gnoju, dočim drugih dveh snovi primanjkuje, in te moremo nadomestiti z umetnimi gnojili. Če gnoju dodamo fosforove kisline s kostnim superfosfatom, ki se lahko raztopi, moremo gnojiti še le spomladi. Ker je pa kostni superfosfat primerno drag, Tomasova žlindra, ki ima v sebi ravno toliko fosforove kisline, pa je veliko cenejša, kaže nam gnojiti s to, a rabiti jo moramo uže jeseni, da se čez zimo

razkroji. Glede časa, kdaj rabimo kajnit, je vse eno; bolje pa je tudi tega potresti jeseni. Mi bi priporočali to-le postopanje: Zelnik naj se jeseni preorje ter potrese na ha s 600 kg kajnita in 300 kg Tomasove žindre, oziroma na mernik posetve s 60 kg kajnita in 30 kg Tomasove žindre. Čez zimo naj ostane zelnik neporavnan in spomladi naj se obdela in pognoji s hlevskim gnojem, kakor navadno. Pripomnimo pa, da je za zelje veliko bolje, da se tudi hlevski gnoj podorje jeseni, ker zelje ljubi bolj gođen in manj silen gnoj; to pa se doseže z jesenskim gnojenjem. Da je to res, spričuje izkušnja, da je ob spomladni gnojitvi za zelje boljši mrzli svinjski kakor gorkejši goveji gnoj.

Vprašanje 176. Ali je kako sredstvo, s katerim se pokončajo miši na polju, katerih je letos pri nas toliko, da se je bati, da bo do spomladi vse uničeno? (J. K. v D.)

Odgovor: Miši na polju se pokončujejo z lovljenjem in zatrupovanjem. Love se s pastmi, ktere se vtikajo v rove, zastrupujejo se pa z žitom, ki se s trupom pomešano poklada pred rove. Poseben strup proti mišim prodajajo Wasmuth & Comp v Hamburgu pod imenom „Skulein“.

Vprašanje 177. Ali je dobro k sadnemu drevju zlivati milnico in lug, ali imata ti dve tekočini kaj redilnih snovi v sebi? (M. P. v K.)

Odgovor: Milnica in zlasti lug imata v sebi mnogo kalija, zato se s pridom rabita za gnojenje. Opozarjamo Vas pa, da je nevarno močen lug prilivati k drevju, ker se lahko uničijo korenine; zato se lug koristnije porabi če se z njim poliva mešanec.

Vprašanje 178. Ali se kislja repa sme rabiti za krmo govedi? (A. F. na S.)

Odgovor: Kislja repa je prav dobra, če se krmi pomešana s slamo, s senom, z otrobi i. t. d. Res je pa, da mora biti nepokvarjena, t. j. takega okusa, da je sposobna tudi za človeški živež. Pokvarjena kislja repa, kakor jo običajno krmijo, ker ni več za ljudi, je pa zelo škodljiva, posebno breji živini.

Vprašanje 179. Ali je pepel dobro gnojilo za vinograd s peščeno, lapornato zemljo? (J. N. v. K.)

Odgovor: Pepel je v vsaki zemlji in za vsako rastlino dobro gnojilo, posebej pa še v vinogradu, v katerem ob dosedaj pri nas običajnem gnojenju vedno primanjkuje veliko kalija, t. j. tiste snovi, ktere v pepelu dodamo zemlji. Z listjem, s trtnim lesom in z grozljem vzamemo zemlji veliko več kalija, kakor ji ga povrnemo z dosedaj običajnim gnojenjem; zato prav dobro naredite, če nadomestite primanjklej s pepelovim gnojem.

Vprašanje 180. Ali se da petrolejev sod očistiti in kako, da je potem poraben za kaj drugega? (H. L. v Z.)

Odgovor: Očiščen petrolejev sodi se dajo porabiti še za marsikaj drugega. Čistijo se pa na tale način: Petrolejevim sodom naj se odvzame gornje dno ter naj se do vrha napolni z vodo, kateri je primešanega na vsak sod po 5 kg dobro gašenega apna. Potem se sodi, tako napolnjeni, puste 8 dni. Odvzeta dna moramo vložiti v primerno velike posode, ki so isto tako napolnjene z apnenim beležem. Med tem časom izvleče apno vse petrolejeve snovi, nahajajoče se v sodu, ter se z njimi zveže ali spoji. Čez osem dni se apneni belež odlije in posoda se napolni s čisto vodo. Voda se pusti 14 dni v posodi, da so popolnoma izčisti. Na ta način se petrolejevi sodi prav dobro popravijo, tako da jih lahko rabimo celo za kisljo zelje, ki se sicer prav rado navzame tujega okusa. Z večkratnim čiščenjem z apnenim beležem postanejo petrolejevi sodi porabni tudi za špirit.

Vprašanje 181. Je li divji kostanj dobra krma za prasiče in kako se pripravi? (B. k. v D.)

Odgovor: Divji kostanj je prav dobra krma, in sicer blizu tiste vrednosti kakor žito. Grenkoba v divjem kostanju pri govedih lahko povzroči bolezen v prebavilih, če se kostanj krmi preobilno; prasičem pa ta grenkoba celo prija. Navadno se kostanj posuši na zraku, ali še bolje v peči, in se potem zdrobi. Za pisanje je kostanj posebno dober; breje in doječe svinje naj ga pa ne dobe.

Gospodarske novice.

* P. n. družbine ude uljudno opozarjamo, da smo nabiralne pole za udnino za l. 1898. doposlali gospodom načelnikom podružnic, in sicer s prošnjo, da izvolijo udnino pobrati do 10. dne decembra. Nekatere ude smo prosili za udnino kar naravnost, in te tudi prosimo, da nam jo kmalu pošljejo, ker nam je sedaj lože urediti zadeve udov, kakor ob novem letu, ko se delo tako silno nakopiči.

* Čebelarški shod, katerega je sklicala c. kr. kmetijska družba, se je vršil 8. dne t. m. ob precejšnji udeležbi čebelarjev, seveda le iz bolj bližnjih krajev, dočim so mnogi oddaljeni čebelarji pismeno in brzojavno pozdravili shod in se strinjali z namero, ustanoviti čebelarско društvo. — Po daljšem posvetovanju se je soglasno sklenilo, ustanoviti občno slovensko čebelarско društvo za vse pokrajine, koder prebivajo Slovenci, dalje, da naj udnina znaša na leto 1 gld. in da naj se izdaja čebelarški list kot mesečnik, katerega naj udje dobivajo brezplačno.

* Letošnja premovanja goved so se vršila po objavljenem programu meseca oktobra v Gorenji Vasi, v Ribnici in v Vipavi.

K premovanju v Gorenjo Vas so 18. dne oktobra t. l. pripeljali 15 bikov, 28 krav in 19 telic, torej skupaj 62 goved. Premije za bike so dobili: Franja Tavčar iz Visokega (25 gld., ktera je pa to darilo prepustila za druge), Anton Pintar iz Stranske Vasi (15 gld. in od prvega darila 5 gld.), Martin Brence iz Gorenje Vasi (15 gld. in od prvega darila 5 gld.), Ivan Bogataj iz Dolenje Dobrave (10 gld.), Ivan Krmelj iz Bukovega Vrha (10 gld.), Anton Kržišnik iz Bukovega Vrha (10 gld. in od prvega darila 15 gld. kot posebno nagrado za razstavljeno lepo plemeno goved v vseh 3 skupinah). — Premije za krave so dobili: Jarnej Ramovš iz Poljan (20 gld.), Helena Čadež iz Poljan (15 gld.), Franja Tavčar iz Visokega (10 gld., ktera je pa to darilo prepustila za drugega), Anton Kržišnik iz Bukovega Vrha (10 gld.), Pavel Oblak iz Gorenje Vasi (10 gld.), Alojzij Grošelj iz Dobja (10 gld.), Frančišek Furlan iz Gorenje Vasi (10 gld.). — Premije za telice so dobili: Ivan Debeljak iz Hotavlj (20 gld.), Pavel Oblak iz Gorenje Vasi (15 gld.), Anton Kržišnik iz Bukovega Vrha (10 gld.), Alojzij Grošelj iz Dobja (10 gld.), Franja Tavčar iz Visokega (10 gld.), Helena Čadež iz Poljan (10 gld.).

K premovanju v Ribnico so 21. dne oktobra pripeljali 13 bikov, 49 krav in 36 telic, torej skupaj 98 goved. Premije za bike so dobili: Ivan Zabukovec iz Malih Sliv (25 gld.), Frančišek Kljun iz Gorenje Vasi (15 gld.), Ivan Arko iz Dan (15 gld.), Ivan Kromar iz Dolenje Vasi (10 gld.), Frančišek Andoljšek iz Velikih Poljan (10 gld.), Ivan Ilc iz Gorenje Vasi (10 gld.), Bernard Kovačič iz Sodražice (10 gld.), Frančišek Kljun iz Brež (10 gld.). — Premije za krave so dobili: Frančišek Arko iz Sodražice (20 gld.), Ivan Lovšin iz Ribnice (15 gld.), Frančišek Dolinar iz Ribnice (10 gld.), Ivan Petelin iz Ribnice (10 gld.), Frančišek Pišek iz Ribnice (10 gld.), Andrej Podboj iz Ribnice (10 gld.). — Premije za telice so dobili: Anton Preslesnik iz Dolenjih Laz (20 gld.), Frančišek Pišek iz Ribnice (15 gld.), Andrej Podboj iz Ribnice (10 gld.), Frančišek An-

doljšek iz Poljan (10 gld.), Ivan Matej iz Prigorice (10 gld.), Mihael Čampa iz Nemške Vasi (10 gld.).

K premovanju v Vipavo so 23. dne oktobra pripeljali 9 bikov, 30 krav in 26 telic, torej skupaj 65 goved. Premije za bike so dobili: Ivan Ferjančič iz Vipave (25 gld.), Frančišek Ferjančič iz Budanj (15 gld.), Ivan Lovrenčič iz Vipave (15 gld.), Leopold Žgur iz Goč (10 gld.), Matija Koritnik iz Lozic (10 gld.). — Premije za krave so dobili: Karol Mayer iz Vipave (20 gld.), Ivan Petrovčič iz Sanabora (15 gld.), Matija Erjavec iz Vipave (10 gld.), Anton Kostanjevec iz Vipave (10 gld.), Ivan Čehovin iz Erzolja (10 gld.), Frančišek Uršič iz Podrage (10 gld.), Friderik Turk iz Erzolja (10 gld.), Ivan Hladnik iz Goč (10 gld.), Ivan Šlakar iz Vipave (10 gld.). — Premije za telice so dobili: Frančišek Krečič iz Goč (20 gld.), Andrej Rebek iz Erzolja (15 gld.), Karol Mayer iz Vipave (10 gld.), Ivan Praček iz Dolgega Polja (10 gld.), Ferdinand Kete iz Slapa (10 gld.), Josip Tomažič iz Vipave (10 gld.).

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora 4. dne novembra 1897.

Seji je predsedoval družbin predsednik, gosp. ces. svetnik Ivan Murnik, navzoči so pa bili: podpredsednik, g. ravnatelj Fr. Povše, odborniki gg. Polakovski, Lenarčič, Rohrman, dr. Romih, Šiška, Witschl, dr. pl. Wurzbach, Žirovnik in tajnik G. Pirc.

Odbor se je posvetoval o nameravani ustanovitvi deklške gosdodinske šole ter je načelno sklenil, da bo pouk trajal eno leto, dokler je učne predmete slično drugim šolam ter glede podpor sklenil, da se takoj obrabi do vis. c. kr. kmetijskega ministerstva.

Na predlog odbornika gosp. grofa Barbota je odbor sklenil poslati peticije proti nameravani vpeljavi transportnega davka, kot kmetijstvu jako škodljivega, na finančno ministerstvo in obe hiši državnega zbora ter o tem obvestiti vse državne poslance kranjske dežele.

Glede vloge krškega županstva o kvarnem postopanju pri zaprtijah, kadar so živinske kuge, je družbin podpredsednik, gosp. ravnatelj Povše prevzel nalogo, da se osebno zavzame za to pri referentu v ministerstvu za notranje zadeve.

Agrarskega shoda, ki bo 1. dne decembra t. l., se odbor udeleži po svojem odposlancu, gosp. podpredsedniku Povšetju.

Na vprašanje deželne odbora o družbinem mnenju glede predloga nekaterih dolenjskih občin, da naj se licenciranje bikov opusti, a uvede naj se premovanje bikov ter naj se potem dovoli spuščati le premovane bike, je odbor odgovoril, da to ni mogoče, ker bi ogromnih stroškov naša dežela ne mogla zmagavati.

Glavni odbor je ukrenil poročati c. kr. kmetijskemu ministerstvu, da so potrebni za prevoz sadja posebni železniški tarifi, ako naj se varuje domače sadje pred prekmorsko konkurencijo.

Prošnjo novoustanovljene mlekarske in sirarske zadruge v Postojni je glavni odbor sklenil toplo priporočeno izročiti deželnemu odboru.

Glavni odbor je vzel na znanje, da je c. kr. finančno ravnateljstvo družbi dovolilo carine prosto uvažati na leto 500.000 kg kajnita.

Za nove ude so se sprejeli gg.:

Jelovšek Ignacij, posestnik v Zaplani; Borštnik Ivan, posestnik v Rakitni; Iskra Ivan, posestnik v Trnovem; Zupanc Josip, kmetijski pristav v Stari Vasi na Bizeljskem; Valenčič Josip, posestnik v Podstenjščeku; Kapš Jakob, posestnik na Potokih; Slak Jernej, posestnik na Dobravi; Pekolj Anton, posestnik v Velikem Gabru; Zidar Josip, posestnik v Topolcu; Možina Anton, posestnik v Topolcu; Oblak Uršula, posestnica v Topolcu; Insko Simon

dekan v Žabnicah; knez Auersperg Karol, vojvoda Kočevski; Delniška družba za jekleni plavež v Beli Peči; Pakuč Anton, posestnik v Planini; Mihael Šemerl, posestnik v Sinji Gori; Frančišek Primožič, mizarski mojster v Žireh.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Vinici, ki bode 21. dne novembra t. l. popoldne po večernicah v šoli.

VZPORED:

- 1.) Poročilo načelnikovo.
- 2.) Poročilo blagajnikovo.
- 3.) Volitev načelnikstva in odbora za prihodnja tri leta.
- 4.) Volitev zastopnika k občnemu zboru c. kr. kmetijske družbe.

5.) Pobiranje udnine za leto 1898.

6.) Razni nasveti in predlogi.

Vinica, 7. dne novembra 1897.

Franjo Lovšin, t. č. načelnik.

V a b i l o

k rednemu občnemu zboru kmetijske podružnice v Begunjah, ki bo v nedeljo, 21. dne novembra t. l. popoldne po krščanskem nauku v šolskem poslopju z običajnim vzporedom.

V Begunjah, (Gor.), 7. dne novembra 1897.

Val. Zavri, t. č. načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice za Poljansko Dolino, ki bode v nedeljo, 28. dne novembra t. l., ob 4. uri popoldne pri gosp. Andreju Šraju, načelniku v Gorenji Vasi, z nastopnim vzporedom:

- 1.) Predsednik odтвори zborovanje.
- 2.) Poročilo o delovanju podružnice in pregled računov.
- 3.) Plačevanje udnine za leto 1898.
- 4.) Razni predlogi.

K temu zboru se prav lepo vabijo vsi udje. (Udje, kateri bodo zadržani udeležiti se zborovanja osebno, se uljudno prosijo, naj svojo udnino poravnajo vsaj do 9. dne decembra t. l.)

Gorenja Vas, 8. dne novembra 1897.

And. Sraj,
načelnik.

Josip Subio,
tajnik.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice c. kr. kmetijske družbe v Studenem pri Postojni, ki bode v nedeljo, 28. dne t. m. popoldne po službi božji v domači šoli.

VZPORED:

- 1.) Pozdrav predsednikov.
- 2.) Poročilo tajnikovo in blagajnikovo.
- 3.) Razgovor v nakupu sveta za drevnico.
- 4.) Pobiranje udnine za l. 1898.
- 5.) Volitev novega odbora, ker je sedanjemu potekla tri-letna doba.
- 6.) Nasveti in želje udov.

Da se tega občnega zbora gotovo udeleži vsak ud, pričakuje:

Odbor.

Št. 16.362.

Razglasilo.

Na podstavi deželnega zakona z 18. dne februarja 1895. l. (dež. zak. šte. 13.) se s tem splošno naznanja, da morajo posest-

niki žrebcev, kateri hočejo v prihodnji spuškalni dobi spuščati svoje žrebce za plemenitev tujih kobil, sglasiti te svoje žrebce

najpozneje do 10. dne decembra 1897. l.

pri političnem okrajnem oblastvu, v čegar okolišu se nahaja stajališče žrebčev. Dovoljeno je zglašiti pisмено ali ustno; ob enem pak je naznaniti ime in priimek, potem stanovišče žrebčevega posestnika, kakor tudi pleme, starost, barvo in stajališče žrebčev. Za žrebce sploh pod štirimi leti in za noriške žrebce pod tremi leti se ne dajejo dopustila za spuščanje.

Kje in kdaj bode izborna komisija zglašene žrebce pregledovala in zanje dajala dopustila, dá se ob svojem času na znanje.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 3. dne novembra 1897.

C. kr. deželni predsednik: **Hein** s. r.

Št. 16.161.

Razglas.

Ker je v nekem selu občine Tanča Gora, okraja črnomelj-skega, nastopila kuga ovčjih koz, je c. kr. namestništvo v Trstu z razglasom s 23. dne oktobra 1897. l., št. 22.441.:

1.) popolnoma prepovedalo uvažanje ovac iz političnega okraja Črnomelj na Primorsko in

2.) uvažanje ovac iz ostalih ozemelj vojvodine Kranjske na Primorsko dovolilo samo po železnici.

To se razglša v nadaljnjo ravnanje.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 4. dne novembra 1897.

Št. 16.422.

Razglas.

C. kr. namestništvo v Gradcu je vsled ugodnega stanja svinjske kuge na Kranjskem z razglasom s 1. dne novembra t. l., št. 33218., doslej obstoječo uvozno prepoved za kranjske prasiče z 8. dne junija 1896., št. 16.534., razveljavila ter zopet dopustila, da se smejo prasiči iz Kranjske uvažati, oziroma goniti na Štajarsko, ravnanje se pri tem po določilih, ki veljajo za ondotni prasičji promet.

To se razglša s tem razglasom.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 4. dne novembra 1897.

Št. 16.528.

Razglas.

Ker je glasom uradnega izkaza o živinskih kugah svinjska kuga v primorskem upravnem ozemlju popolnoma ponehala, zato se razveljavljajo v t. m. razglasu s 7. dne avgusta t. l., št. 11.626., še ukazane zaporne odredbe in se iznova dopušča uvažati, oziroma goniti prasiče iz vsega Primorskega na Kranjsko.

To se daje na občno znanje.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 11. dne novembra 1897.

Listnica uredništva.

M. P. v K. Skrbeti hočemo, da v kratkem objavimo obširen pouk o napravi dimnih sušilnic za meso in sploh o prirejanju prekaženega mesa.

H. T. v L. Kmetijska družba se ne more in ne sme brigati za to reč, zato ne moremo odgovoriti na Vaše vprašanje. Potrpite in čakajte, to je edino, kar Vam moremo svetovati.

M. P. v K. Škodljiva klaja to ravno ni, če se ne poklada v preveliki meri, posebno koristna in veliko vredna pa tudi ne. — Orehovo listje kot stelja ni škodljivo.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 21.

V Ljubljani, 15. novembra 1897. Leto XIV.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 15. novembra 1897. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago gld. 30.— kr. do gld. 35.— kr.; nemška detelja (lucerna) gld. 45.— kr. do gld. 55.— kr.; gorenjska repa gld. 25.— kr.; laneno seme, domače ozimno gld. 11.25 kr.; konopno seme gld. 10.— kr. do gld. 10.25 kr.; kuminovo seme gld. 27.— kr. do gld. 27.50 kr.

Fižol: Rudeči ribniški gld. 8.— kr.; urdeči Hrvat gl. 7.50 kr.; prepeličar (koks) gld. 10.20 kr. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistenelega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene gld. 18.— kr. do gld. 18.50 kr. brez dima sušene gld. 22.— kr. do gld. 26.— kr.

Orehi domači: gld. 18.— kr. do gld. 20.— kr.

Ježice nove: gld. 3.— kr. do gld. 4.— kr. za 100 klgr.

Med: od gld. 27.— kr. do gld. 28.— kr.

Kože: Goveje, težke nad 40 kg po gld. 33.— kr. do gld. 34.— kr.

„ težke od 30 do 40 kg „ 27.— „ „ 28.— „

„ lahke „ 28.— „ „ 29.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 25 kr. klgr.)

Telečje kože: 45 kr. za kg.

Kozličje kože po gld. —.60 kr. do gld. —.70 kr.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 30 kr. za kg.

Druge vrste 18 do 20 „ „ „

Kože lisic po gld. 3.— do 3.50

„ kun „ 8.— „ 9.— za par.

„ dihurjev „ 2.— „ 2.50

„ vidr „ 9.— „ 10.—

Kože zajcev po 9 do 10 gld. za 100 komadov.

Pepelika (potošl) po gld. 16.— za 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 13. novembra 1897. Pšenica gld. 12.20 kr., rž gld. 8.20 kr., ječmen gld. 6.50 kr., oves gld. 7.— kr., ajda gld. 9.— kr., proso gld. 7.— kr., turšica gld. 6.20 kr., leča gld. 12.— kr., grah gld. 12.— kr., fižol gld. 10.— kr., seno gld. 1.78 kr., slama gld. 1.70 kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Na Dunaji, 13. novembra 1897. Pšenica gld. 12.— kr., rž gld. 8.90 kr., ječmen gld. 8.95 kr., oves gld., 6.84 kr., turšica gld. 5.40 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

Goveda, meso ter živalski pridelki:

V Ljubljani, 15. novembra 1897. Goveje meso 64 kr., telečje meso 60 kr., svinjsko meso 56 kr., prasičje salo 70 kr., špeh svež 60 kr., špeh prekajen 66 kr., surovo maslo 85 kr. (Vse cene veljajo za 1 kilogram.)

Pravi trpotčev sok je jedino oni, kateri se pripravlja v lekarni k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjskega trg šte. 20.

Trpotčev sok nepresežno deluje pri vsih prehlajenjah dušnih organov, ter je najboljšo sredstvo za prsni katar, kašelj, prsobil, hripavost in vratnobil. Tudi zastarani kašelj se s tem zdravilom v najkrajšem času da odpraviti; bolniki dobijo tek za jelo, lahko spijo in na ta način hitro okrevaljo. — Izmed mnogih zahval spominjam tukaj samo ono: (7) (79—3)

»Velecenjeni gospod lekarnik!

Posljite mi še tri steklenice Vašega izvrstno delujočega trpotčevega soka; potrebujem jih za moje znance. Jaz sem od dveh steklenic od neznosnega kašlja popolnoma ozdravel. Hvala Vam. Priporočil bodem ta zdravilni sok vsim prsobilnim. S poštovanjem. — Rudolf Ausim. Na Dunaji, 20. marca 1897.

Pazi naj se toraj, da je na vsaki steklenici varstvena znamka t. j. slika bana Nikole Zrinjskega, kajti onisamo je pravi trpotčev sok, kateri to varstveno znamko nosi. — Cena steklenici stočnim opisom je 75 kr. — Razpošilja se vsaki dan s pošto na vsa mesta in sicer proti predplačilu (priračunavši 20 kr. za zametek) ali pa po poštne povzetju. — Ceniki raznovrstnih domačih preskušanih zdravil razpošiljajo se na zahtevo zastonj in poštne prosto. Lekarna k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg šte. 20.

V vsakem pošto oddajnem okraji, v vsakej fari in po potrebi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z dobrim in trajnim postranskim zaslužkom od nekega, mnogo let obstoječega, avstrijskega podjetja prve vrste. Pismene ponudbe pod „V. u. G.“ Gradec, poste restante. (57-8)

Mlekarna in sirarna v Postojni

išče

➔ sirarja ➔

ki je neoženjen, skušen v vseh strokah mlekarstva in ki je že delal s posnemalnikom (centrifugo). Plača po dogovoru. 83-1

V svrhu varnosti občinstva pred ničvrednimi ponarejanji nosim od sedaj nadalje to-le oblastveno registrirano varstveno znamko.

Jedino pravi Balsam

(Tinctura balsamica)

iz lekarne pri „angelju varhu“ in tovarne farmacevtilnih preparatov

A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini.

Preskušen in potrjen od zdravstvenih (60-8) oblastev. (17)

Najstareje, najpristneje, najceneje ljudsko domače zdravilo, ki uteši prsne in plučne bolesi in želodečni krč itd. ter je uporabno notranje in zunanje. V znak pristnosti je

zaprta vsaka steklenica s srebrno kapico, v katero je vtisnjena moja trdka **Adolf Thierry, lekarna „pri angelju varhu“.** Vsak balzam, ki ne nosi zgoraj stoječe zelene tiskane varstvene znamke, naj se odkloni kot čim cenejo tem nič vrednejo ponaredbo. Pazi naj se torej vedno natančno na zeleno varstveno znamko, kakor zgoraj! Ponarejalce in posnemovalce svojega jedino pravega balzama, kakor tudi prekupce nič vrednih ponarejenih, občinstvo varajočih drugih balzamov, zasledujem najstrožje sodnijskim potom na podlagi zakona o varstvenih znamkah. Kjer se ne nahaja zaloga mojega balzama, naj se naroči direktno in naslov: **Na angelja varha lekarno A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini.** 12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franko vsake avstro-ogerske pošte postaje 4 krone, v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12 majhnih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpošilja. Razpošilja se samo proti predplačilu ali poštnem povzetju.

Pazi naj se vedno natančno na zgorajšno zeleno varstveno znamko, katera mora nositi v znak pristnosti vsaka steklenica.

ADOLF THIERRY, lekarnar
v Pregradi pri Rogatec-Slatini.

Pritlikovo sadno drevje

vzgojeno kot palmete in piramide najboljših jesenskih in zimskih hrušek oddajalo se bode to jesen in prihodno spomlad iz drevesnice (77-5)

Jos. Lenarčiča

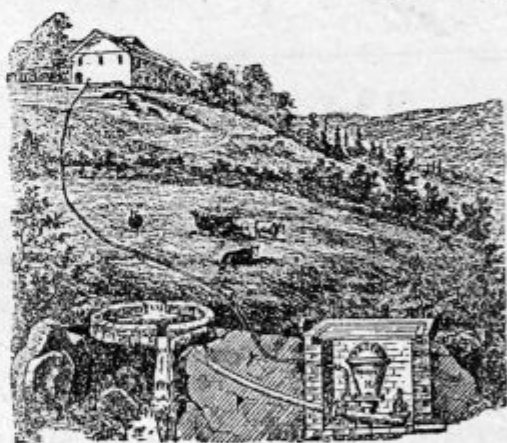
na Vrhniki.

Oblika palmet je zlasti priporočljiva za obsaditev sten, kjer zavzema le prav malo prostora in rodi prav bogato.

Karol Kavšek v Ljubljani

Na Kranjskem največja zaloga najboljših kmetijskih strojev

kakor: razsekalnice, slamoreznice, mlaticnice, vitáli, trijerji, stiskalnice za sadje, mlini za mlenje na debelo itd.,

● Pozor! Popolno jamstvo! Najceneje! Novo! ●

Jeklene cevi za vodovode in sesalnice!

Občine in kmetovalci, katerim pomanjkuje vode ali jo morajo daleč donášati, morejo si prirediti s prav malimi stroški samodelujoč vodovod, kateri, napeljan z doline 150 metrov, noč in dan sesa vodo in jo dovaja do 1000 metrov daljave.

Troškovniki in pojasnila dajo se zastonj.

Spriševalo. G. Karolu Kavšku v Ljubljani. Na Vaše vprašanje rad in z veseljem potrdim, da sem z napeljavo samodelujočega vodovoda, katerega je izrisil Vaš zastopnik gospod Franc Zeman, popolno zadovoljen, ker dobivam iz 60 metrov nižjeležečega in 400 metrov oddaljenega izvirka vsak dan 3000 litrov vode naravnost v hišo in hlev, katero porabim ponajveč za namakanje vrtov. Ker me stane vsa napeljava samo 300 gl., vsled nje pa odpade trudapolno, mnogo časa porabljaajoče in troškov povzročajajoče dovažanje oziroma donosanje vode, ker je tudi živina z vodo possem preskrbljena, zaparovalnina vsled napeljave znižana in ker pravilno namakanje zemljišča pospešuje obilnejšo rast pridelkov, torej smem trditi, da si edino vsled napeljave vodovoda prihranim letnih 500 gl. Ker napeljava vodovoda ne potrebuje nobenega nadzorstva, tudi tekom 30 let ne bode treba nikakih poprav, torej smem z dobro vestjo priporočati to izvrstno napeljavo possem in vsakomur, kjer in komur primanjkuje vode. (62-7)

Konečno izražam za vestno in natančno izvršitev še najtoplejšo zahvalo ter beležim velespoštovanjem

Mrzli Vrh, dne 25. junija 1897.

Franc Bržen,
posestnik.

JOSIP LEUZ

trгоvec

v Ljubljani, Reseljnova cesta

kupuje različne pridelke, kakor: lepe, drobno narezane, posušene jedilne gobe, sveže črešminove jagode, divji kostanj, želod, ježice, bukov žir, koruzne lase z odstranjenimi črnimi konci, posebno pa krompir ter sadje za mošt, zadnja dva pridelka tudi cele vagone. — Dalje kupuje smrekovih storžov vsako množino; i. s. plačuje vse po možno visokih cenah. (63—9)

Naznanilo

vipavske vinarske zadruga v Vipavi.

Opiraje se na priporočilo v škofijskem listu št. II. t. I. ponudimo letošnje

izvrstno vino,

ktero bo kmalo sposobno za razpošiljanje, vsem prečast. gg. cerkvenim predstojnikom, pa tudi drugim duhovnikom in kupcem po sledečih cenah:

- 1.) Mašno vino hl od glđ. 26 do 28.
- 2.) Naravno namizno vino (zajamčeno pristno) " " " 20 " 24.
- 3.) Vino nižje vrste in poluvino " " " 15 " 18.

Večjim odjemalcem, bodisi mašnih ali drugih vin, cene po dogovoru.

Zadruga postreže tudi še s starim vinom ter razpolaga s finim dezertnimi buteljskimi vini. Najmanjša kvantiteta pod 1, 2, 3 je 56 litrov. — Cene veljajo loco Postojna do preklica. (82—3)

Reg. vipavska vinarska zadruga.

Kako se napravlja Barthelnovo apno za poklajo?

Pripravljanje tega apna se vrši na sledeči način:

Iz kosti se v velikih kotlih s parom odpravi lim in nato s pomočjo velike vročine sežgo. Pri temu načinu izdelovanja je apnena klaja čistejša, bolj bela in redilnejša, ker ima v sebi 40 do 45 %, fosforne kisline, ker se iz 135 do 140 kg očiščenih kosti napravi komaj 100 kg belega apna za poklajo.

Drugi, starejši način, po katerem se je izdelovalo to krmsko apno je, da so se kosti s pomočjo apneuega beleža in kisline čistile, kateri način se pa ni obnesel, ker se je za razkrojitev mesto solne kisline rabila žveplena kislina, ktere ni bilo mogoče z vodo popolnoma izprati, tako, da se je pri preiskavi vedno 0.2—0.5 %, žveplene kisline v klaji našlo, kar je bilo vzrok, da živali krme niso s slastjo zavživale, in mesto, da bi se bile redile in dajale živinorejcu dobička, bilo je narobe. To apno je pa imelo v sebi tudi samo 28—32 % fosforove kisline.

Smatrati se pa mora kot goljufija, ako tovarne in zastopniki razpečavajo in živinorejcem prodajajo apneno klajo, ktera ne obstoji iz drugih snovij, kakor, iz zmlétih kosti brez lima, vsled česar je kupec ovakrat oškodovan, prvič, ker dobi namesto dobrega, škodljivi krmski peimesek, drugič pa isti ni vreden tistega denarja kojega on zanj izda.

Zato raj se priporoča Barthelnovo apno kot primes k poklaji za vse domače živali

Cene so: Vrečica 5 kg za poskuse glđ. 1.—.

Vreča 100 kg glđ. 12.—. (86—1)

Miha Barthel & drug na Dunaju,

X., Keplergasse št. 20.

== Dopisuje se slovenski. ==

C. kr. priv. tvornica

R. A. SMEKAL

Čeh kot Prostjeva

Moravska.

Praga — Smihov

Česka.

Podružnica: Zagreb

priporoča

(59—9)

vsake vrste strojev za poljedelstvo in vinogradarstvo potem stiskalnice za grozdje, brizgalnice proti peronospori, čistilnice za žito, trierje, slamoreznice mlatilnice i. t. d. Nadalje brizgalnice vsake vrste za ognjegasna društva, kakor tudi razne predmete za tvorniške stroje. — Lastni proizvod z jamstvom.

☞ Cene primerne, podružnice in prekupci dobe izdatni popust. ☞

☞ Ceniki franko in badava. ☞

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. Skropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav, (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč kakor hidravlične [vodovodne] preše).

Slamoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi (11—16)

IG. HELLER na Dunaju

II., Praterstrasse 49.

☞ Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati! ☞

Zastopniki se iščejo.

Mala naznanila.

Vsak ud. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 6 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Zaloga soli za živino. Na c. kr. državni železnici v Ljubljani (Šiška) oddaja se živinska sol, in sicer po naslednjih cenah:
čez 500 kg à 100 kg po 6 gld. 7 kr., pod 500 kg à 100 kg po 6 gld. 12 kr., manj kot 50 kg se ne oddaja. (144)

**Mlatilnico z gepeljnom in skuporeznico, v dobrem stanji, ima na-
prodaj Al. Bergant, posesnik v Št. Jurji pri Kranju. (147)**

Štirje jako lepi biki, jeden simentalc, 21 mesecev star, drugi belanec, 3 mesece star, za to starost jako velik, in dva po 2 meseca stara, jako lepa belanca so naprodaj. Kdor želi dobrega plemena — jako ugodna prilika! — Dobé se v Ljubljani, Poljanska cesta štev. 34. in 36. (148)

Pristno dalmatinsko črno vino, in napol črno takozvano „opofo“, kot tudi tropinovec, vse domači pridelek, garantira se, da je vse naravno, prodaja samo na debelo Alojzij Bratina, oskrbnik v Dubrovniku. (Ragusa) Dalmacija. (150)

30 mecesnov od 8 do 22" debelih na štoru, prodaja Anton Sirmnik
na Vraščici št. 12., pošta Mengeš. (151)

**Kmeti fant, 15 let star, želi vstopiti kot učenec k sedlarjem
mojstru v ljubljanski okolici. — Več se izve pri uredništvu
tega lista.** (152)

Par močnih dobrih konj, po 9 let starih (pramov), eden 152, drugi 154 cm visok, proda ali za par močnih volov zamenja Leopold Dekleva, mlinar in posestnik v Košan na Notranjskem. (153)

Dobrega lovskega psa (brakir), 2 in pol leti star, francoske pasme, proda za 8 gold. Tomo Zavašnik, posestnik v Gor. Tuhinji, pošta Kamnik. (154)

Dečka, kateri se hoče učiti mlinarstva in žagarstva, sprejme takoj
M. Kopač, Zgoša, Begunje (Gorenjsko). (155)

Najnovejši

stroji za napravo krme,

slamorenice, stroji za rezanje repe in krompirja, mline za drobljenje in mečkanje žita, parni kotli za napravo živinske krme, štedilne peči z posteklenimi in neposteklenimi kotli za vstaviti, in sicer: premične in nepremične za

kuhanje in parjenje živinske krme, za krompir, ter za vsako drugo gospodarsko porabo doma in na polju; dalje: rebljače za koruzo, žitne čistilnice, trijerje-prebiral-nike, ročne stiskalnice za seno in slamo stalne in pre-makljive, izdeluje in prodaja pod jamstvom kot posebnost v najnovejši, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFAHRT & dr.

o. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužina na par
na Dunaji, II. Taborstrasse št. 76.

Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastonj.
Zastopniki in prekupci se iščejo. (84-1)

Otvoritev trgovine.

Usojava se tem potom uljudno naznanjati, da sva **odprla** z današnjim dnevom pod firmo

Minibek & Worsche

„pri Taboru“

v nekdanji prodajalnici g. Rantha na Marijinem trgu šte. 1
trgovino s suknom, manufakturnim, platnenim
in modnim blagom.

Usojava se posebno opozarjati čestito p. n. občinstvo na deželi, na naju dobro asortirano prodajalnico najnovejšega blaga za moške obleke, barhentov za modne obleke, platnenega in belega бага, perila za gospode iz najboljših tovarn, podšivnega blaga in vseh pritlikinskih predmetov po najprimernejših cenah.

Zajedno naznanjava, da sva ustanovila trgovino na strogo najreelnejši podlagi in zagotavlja da se bodeva potrudila, da osebno in s posebno paznostjo ustreževa vsem nama stavljenim zahtevam

Z velespoštovanjem

Minibek & Worsche.

✉ Vzorci se na zahtevanje dopošiljajo brez stroškov. — Poštna naročila se izvajajo najtočneje. ✉